

İÇİNDEKİLER

İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER.....	7
KISALTMALAR	21

BİRİNCİ BÖLÜM

TIBBİ MÜDAHALE KAVRAMININ AÇIKLANMASI

I. TIP HUKUKUNUN VE TIBBİ MÜDAHALENİN HUKUKSAL KAYNAKLARI	26
II. MEVZUAT HÜKÜMLERİ KAPSAMINDA TIBBİ MÜDAHALENİN TANIMLANMASI	33
III. TIBBİ MÜDAHALENİN İCRA EDİLİŞ YÖNTEMİ.....	36
A. KLASİK YÖNTEMLERLE İCRA EDİLEN TIBBİ MÜDAHALELER	36
B. YENİ VE GÜNCEL YÖNTEMLERLE İCRA EDİLEN TIBBİ MÜDAHALELER.....	37

İKİNCİ BÖLÜM

SAĞLIK MESLEK MENSUPLARI İLE SAĞLIK HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN DİĞER MESLEK MENSUPLARININ GÖREV VE YETKİ ALANLARININ KAPSAMI

A. HEKİMLER VE DİĞER SAĞLIK MESLEK MENSUPLARININ GÖREV VE YETKİ ALANLARININ KAPSAMI	39
1. HEKİMİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	42
2. DIŞ HEKİMİNİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	46
3. ECZACININ GÖREV VE YETKİ TANIMI	48
4. EBENİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	53
5. HEMŞİRENİN GÖREV VE YETKİ TANIMI.....	57
6. KLİNİK PSİKOLOGLARIN GÖREV VE YETKİ TANIMI.....	70
7. FİZYOTERAPİSTİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	74
8. FİZYOTERAPİ TEKNİKERİNİN GÖREV VE YETKİ TANIMI.....	77
9. ODYOLOGLARIN GÖREV VE YETKİ TANIMI.....	78
10. ODYOMETRİ TEKNİKERİNİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	78
11. DİYETİSYENİN GÖREV VE YETKİ TANIMI.....	79
12. DİL VE KONUŞMA TERAPİSTİNİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	82
13. PODOLOGLARIN GÖREV VE YETKİ TANIMI	84
14. SAĞLIK FİZİKÇİSİNİN GÖREV VE YETKİ TANIMI	84
15. RADYOTERAPİ TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	87
16. ANESTEZİ TEKNİSYENİ/TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	88

17. TIBBİ LABORATUVAR TEKNİSYENİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	89
18. TIBBİ LABORATUVAR VE PATOLOJİ TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	90
19. TIBBİ GÖRÜNTÜLEME TEKNİSYENİ/TEKNİKERİ	91
20. AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	92
21. DİŞ PROTEZ TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	93
22. TIBBİ PROTEZ VE ORTEZ TEKNİSYENİ/TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	94
23. AMELİYATHANE TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	95
24. ADLİ TIP TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	96
25. DİYALİZ TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	97
26. PERFÜZYONİSTİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	97
27. ECZANE TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	98
28. İŞ VE UĞRAŞI TERAPİSTİNİN (ERGOTERAPİSTİN) İŞ VE GÖREV TANIMI	99
29. İŞ VE UĞRAŞI TEKNİKERİNİN (ERGOTERAPİ TEKNİKERİNİN) İŞ VE GÖREV TANIMI	100
30. ELEKTRONÖROFİZYOLOJİ TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	100
31. MAMOGRAFİ TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	101
32. OPTİSYENİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	102
33. ACİL TIP TEKNİKERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	102
34. ACİL TIP TEKNİSYENİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI.....	103
35. HEMŞİRE YARDIMCISININ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	104
36. EBE YARDIMCISININ İŞ VE GÖREV TANIMI	106
37. SAĞLIK BAKIM TEKNİSYENİNİN İŞ VE GÖREV TANIMI	107
38. SAĞLIK MEMURUNUN İŞ VE GÖREV TANIMI	108
B. SAĞLIK HİZMETLERİNDE GÖREV ALAN DİĞER MESLEK MENSUPLARININ SAĞLIK HİZMETLERİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMLARI	108
1. PSİKOLOGLARIN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	108
2. BİYOLOGLARIN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI	109
3. ÇOCUK GELİŞİMCİSİNİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	110
4. SOSYAL ÇALIŞMACI/SOSYAL HİZMET UZMANININ SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI	110
5. SAĞLIK EĞİTİMCİSİ / TIBBİ TEKNOLOGLARIN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI	112
6. SAĞLIK İDARECİSİNİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	113
7. ÇEVRE SAĞLIĞI TEKNİSYENİ / TEKNİKERİNİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI	114
8. YAŞLI BAKIM TEKNİKERİ / EVDE HASTA BAKIM TEKNİKERİNİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	114
9. TIBBİ SEKRETERİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	115

10. BİYOMEDİKAL CİHAZ TEKNİKERİNİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	116
11. BİYOMEDİKAL MÜHENDİSİNİN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI.....	116
12. GERONTOLOGLARIN SAĞLIK HİZMETİNDEKİ İŞ VE GÖREV TANIMI	117
C. YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN VEYA İŞ VE GÖREV TANIMINDA DEĞİŞİKLİK YAPILAN SAĞLIK MESLEKLERİ	118
1. SÜNNETÇİLİK MESLEĞİ	118
2. DIŞ PROTEZ TEKNİSYENLİĞİ MESLEĞİ	119

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HEKİM - HASTA İLİŞKİSİNDE HASTANIN VE HEKİMİN HAKLARI

A. HASTA HAKLARI	121
1. Adalet ve Hakkaniyete Uygun Olarak Faydalanma Hakkı	127
2. Bilgi İsteme Hakkı	128
3. Sağlık Kuruluşunu Seçme ve Değiştirme Hakkı.....	128
4. Personeli Tanıma, Seçme ve Değiştirme Hakkı	129
5. Öncelik Sırasının Belirlenmesini İsteme Hakkı.....	131
6. Tıbbi Gereklere Uygun Teşhis, Tedavi ve Bakım Hakkı	131
7. Tıbbi Gereklilikler Dışında Müdahale Yasağı.....	132
8. Tedaviyi Ret Hakkı ile Ötanazi Yasağı	132
9. Tıbbi Özen Gösterilmesi Hakkı	145
10. Sağlık Durumu İle İlgili Bilgi Alma Hakkı	145
11. Kayıtları İnceleme ve Kayıtların Düzeltilmesini İsteme Hakkı	148
12. Mahremiyete Saygı Gösterilmesi Hakkı	149
13. Bilgilerin Gizli Tutulması Hakkı.....	149
14. Tıbbi Müdahalede Hastanın Rızasının Alınması Hakkı	151
15. Alışılmış Olmayan Tedavi Usullerinin Uygulanmasına İlişkin Hasta Hakkı.....	154
16. Aile Planlanması Hizmetleri ve Gebeliğin Sona Erdirilmesi Hakkı	154
17. Tıbbi Araştırmalara İlişkin Hasta Hakları	155
18. Güvenliğin Sağlanması Hakkı.....	156
19. Dini Vecibeleri Yerine Getirebilme ve Dini Hizmetlerden Faydalanma Hakkı.....	157
20. İnsani Değerlere Saygı Gösterilmesi ve Ziyaret Hakkı.....	157
21. Refakatçi Bulundurma Hakkı	158
22. Hizmetin Sağlık Kurum ve Kuruluşu Dışında Verilmesi Hakkı	158
23. Hastanın Vaktine Saygı Gösterilmesi ve Hastaya Gereken Vaktin Ayrılması Hakkı.....	159

24. Hastanın Müracaat, Şikâyet ve Dava Hakkı	159
25. Hasta Hakları Kurulları ve Bu Kurullara Şikâyet Hakkı	162
B. HEKİM HAKLARI	164
1. Hekimin Sağlık Hizmeti Sunduğu Kişi ve Topluma Karşı Hakları	165
2. Hekimin Sağlık Hizmetini Örgütleyen ve Finanse Eden Kurumlar ve Çalıştığı Kurumlara İlişkin Hakları	176

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

HEKİM - HASTA İLİŞKİSİNDE HASTANIN VE HEKİMİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. HEKİMİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	187
1. Mesleki Disiplin Kurallarına Uygun Davranma Yükümlülüğü	188
2. Tıbbi Müdahaleyi Bizzat İcra Etme Yükümlülüğü.....	193
3. Hekimin Özen Yükümlülüğü	198
4. Hastanın Öyküsünü (Anamnezini) Alma Yükümlülüğü	204
5. Hekimin Muayene Etme Yükümlülüğü	207
6. Hekimin Tanı/Teshis Yükümlülüğü	210
7. Hekimin Tedavi Yükümlülüğü	213
a. Genel Hatları ile Hekimin Tedavi Yükümlülüğü.....	213
b. Tele-Tıp ve Uzaktan Sağlık Hizmeti Sunumu	218
8. Hekimin Konsültasyon Konusundaki Yükümlülükleri	222
9. Hekimin Reçete Düzenleme Yükümlülüğü ile Kullanılan Tıbbi Ürün ve İlaçlar Konusundaki Yükümlülükleri	226
10. Tıbbi Teknik Standardı Sağlama, Mesleki Bilgisini Arttırma ve Güncelleme Yükümlülüğü	229
11. Hekimin Kayıt Tutma Yükümlülüğü	230
12. Hastanın Kişisel Verilerini Koruma ve Sır Saklama Yükümlülüğü	245
13. Hastanın İnsani Değerlerine Saygı Gösterme Yükümlülüğü	252
14. Hekimin Organizasyona İlişkin Yükümlülükleri.....	253
15. Hekimin Bilirkişilik Görevini Yerine Getirme Yükümlülüğü	253
16. Hekimin Ölüm Hâlinde Yapılacak İş ve İşlemlere İlişkin Yükümlülükleri.....	254
17. Hastanın Kimliğini Belirleme Yükümlülüğü	256
18. Hekimin Suçu İhbar ve Hastalıkları Bildirim Yükümlülüğü	258
19. Hekimin Sigorta Yaptırma Yükümlülüğü.....	261
20. Hekimin Rapor Tanzim Etme Yükümlülüğü	262
B. HASTANIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	263
1. Hastanın Bildirim Yükümlülüğü.....	264
2. Hekim İle İşbirliği Yapma Yükümlülüğü	266
3. Hastanın Muayene, Teshis ve Tedavi Aşamalarına Katılma Yükümlülüğü	268
4. Hastanın Ücret Ödeme Yükümlülüğü.....	270

BEŞİNCİ BÖLÜM

TIBBİ MÜDAHALENİN HUKUKA UYGUNLUK KOŞULLARI

I. TIBBİ MÜDAHALENİN HEKİM VEYA YETKİLİ DİĞER SAĞLIK MESLEK MENSUPLARI TARAFINDAN İCRA EDİLMESİ	272
A. HEKİMİN TIP MESLEĞİNİ İCRA YETKİSİ VE GÖREV ALANI	273
1. Tıp Fakültesi Mezunu Olma ve Hekimlik Diplomasına Sahip Olma Şartı.....	273
2. Türk Tabipler Birliğine Kayıt Olma Şartı.....	275
3. Hekimlik Mesleğini İcraya Engel Hâlin Bulunmaması Şartı	275
4. Uzmanlık Gerektiren Tıbbi Müdahaleler:	276
5. Asistan Hekimler ile İntörn Hekimler ve Öğrenciler Tarafından İcra Edilebilecek Tıbbi Müdahalelerin Belirlenmesi:	281
B. SAĞLIK MESLEK MENSUBU OLMAYAN PERSONELİN İCRA EDEBİLECEĞİ TIBBİ MÜDAHALELER.....	288
C. GÖNÜLLÜ SAĞLIK HİZMETİ VE SAĞLIK GÖZLEMCİLİĞİ.....	289
D. YETKİSİZ KİŞİLER TARAFINDAN İCRA EDİLEN TIBBİ MÜDAHALELER BAKIMINDAN SORUMLULUK	290
II. TIBBİ MÜDAHALENİN HASTANIN AYDINLATILMIŞ RIZASINA DAYALI OLARAK İCRA EDİLMESİ	292
A. HASTANIN AYDINLATILMASI (BİLGİLENDİRİLMESİ)	292
1. Genel Olarak Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğü ve Konuya İlişkin Düzenlemeler.....	292
2. Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğünün Konusu, Kapsamı ve Aydınlatmanın Yapılması Gereken Zaman.....	298
3. Aydınlatma Yükümlülüğü Bulunan Kişi ve Bu Yükümlülüğün Muhatabı	311
4. Aydınlatmanın Şekli ve İspat Yükü	314
5. Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesi Sebebiyle Sorumluluğu	318
6. Hekimin Aydınlatma Yükümlülüğünün Bulunmadığı İstisnai Durumlar	324
B. HASTANIN RIZASININ ALINMASI	326
1. Rıza Beyanının Şekli ve Hastanın Tedaviyi Ret Hakkı	329
2. Rıza Beyanında Bulunabilme Ehliyeti.....	332
3. Çocuğun Rıza Beyanında Bulunabilme Ehliyeti.....	334
4. Rızanın Konusu ve Kapsamı.....	344
5. Hastanın Rızasının Gerekli Olmadığı Hâller	344
6. Genel Önleyici Nitelikteki Aşı Uygulaması	347
7. Akıl Hastaları Açısından Rıza Aranmayan Zorunlu Tıbbi Müdahaleler.....	350
8. Ceza Hukukunda Rıza Aranmayan Zorunlu Tıbbi Müdahaleler ile Konuya İlişkin Diğer Hukuk Dallarında Yer Alan Düzenlemeler	354

9. Hastanın Varsayılan Rızası	362
10. Rızanın Hasta Tarafından Geri Alınması ve Rızanın Sakatlandığı Hâller	368
III. TIBBİ MÜDAHALENİN TIBBİ GEREKLİLİK SEBEBİYLE VE ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜNE UYGUN OLARAK YERİNE GETİRİLMESİ	369
A. ENDİKASYON (TIBBİ GEREKLİLİK) ŞARTI.....	369
B. ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜNE UYGUNLUK ŞARTI.....	374

ALTINCI BÖLÜM

TIBBİ UYGULAMA HATALARI - MALPRAKTİS KAVRAMININ TANIMLANMASI VE TIBBİ KUSUR KAYNAKLI DAVALARDA BİLİRKİŞİLİK

I. TIBBİ UYGULAMA HATALARI - MALPRAKTİS	377
II. TIBBİ HATA - MALPRAKTİS ÇEŞİTLERİ	381
A. HASTANIN AYDINLATILMASI SIRASINDA YAPILAN TIBBİ HATALAR	381
B. HASTALIĞIN TEŞHİS EDİLMESİ - TANISININ KONULMASI AŞAMALARINDA YAPILAN TIBBİ HATALAR.....	381
C. TEDAVİ SÜRECİNDE YAPILAN TIBBİ HATALAR.....	385
a. Tıbbi Standardın Sağlanması ve Üstlenme Kusuru	385
aa. Tıbbi Standart	385
bb. Üstlenme Kusuru	390
b. Tedavi Sürecinde Yapılan Diğer Tıbbi Uygulama Hataları.....	394
D. TEDAVİ SONRASI SÜREÇTE ORTAYA ÇIKAN TIBBİ HATALAR	404
E. ORGANİZASYON HATALARI.....	405
1. Sağlık Hizmetinin Organizasyonu ve Genel Olarak Hastanelerin Organizasyon Hataları.....	405
2. Nöbet Hizmetleri ile Mesai Saatleri Dışındaki Sağlık Hizmetlerinin Organizasyonuna İlişkin Hatalar	423
3. Özel Hastaneler Açısından Üzerinde Durulması Gereken Diğer Hususlar	428
4. Sağlık Bakanlığının Organizasyon ve Denetim Sorumluluğundan Kaynaklanan Hatalar	436
III. EKİP HÂLİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN TIBBİ FAALİYETLERDE İŞBİRLİĞİ VE GÜVEN İLKESİ	438
IV. KOMPLİKASYON – TIBBİ KUSUR AYRIMI.....	447
V. TIBBİ KUSUR KAYNAKLI DAVALARDA BİLİRKİŞİLİK VE BİLİRKİŞİ RAPORLARI.....	453
A. GENEL OLARAK BİLİRKİŞİLİK KURUMU	453
B. TIBBİ UYGULAMA HATASI – MALPRAKTİS KAYNAKLI UYUŞMAZLIKLARDA BİLİRKİŞİLİK.....	463
1. Bilirkişi Raporlarında Yer Verilmesi Gereken Hususlar	463
2. Yüksek Sağlık Şurası.....	473

3. Adli Tıp Kurumu	474
4. 2547 sayılı Kanun Gereğince Resmi Bilirkişilik	479
5. Bilirkişi Raporlarının Yargılama Makamları Tarafından Değerlendirilmesi.....	480

YEDİNCİ BÖLÜM

TIBBİ VE HUKUKİ AÇIDAN ÖZELLİĞİ BULUNAN BAZI TIBBİ MÜDAHALE TÜRLERİNİN İNCELENMESİ

I. ORGAN VE DOKU NAKLİ	487
A. YAŞAYAN KİŞİLERDEN ORGAN VE DOKU ALINMASI	491
B. ÖLÜDEN ORGAN VE DOKU ALINMASI	497
C. ORGAN VE DOKU NAKLİNDE HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	503
II. İNSAN ÜZERİNDE YAPILAN DENEY VE DENEMELER İLE KLİNİK ARAŞTIRMALAR	505
A. DENEY, DENEME VE KLİNİK ARAŞTIRMALARIN TANIMLANMASI	505
B. İNSAN ÜZERİNDE DENEY VE DENEMENİN ŞARTLARI.....	507
III. İLAÇLA TEDAVİ UYGULAMALARINDAN KAYNAKLANAN SORUMLULUK	524
A. GENEL OLARAK HEKİMİN İLAÇLA TEDAVİ YÖNTEMLERİNDEN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU.....	524
B. ENDİKASYON DIŞI İLAÇ KULLANIMINA İLİŞKİN DÜZENLEMELER	528
C. ECZACILARIN İLAÇLA TEDAVİ SÜRECİNDEKİ HUKUKİ VE CEZAI SORUMLULUKLARI.....	533
IV. ACİL TIBBİ MÜDAHALELER.....	547
A. GENEL OLARAK ACİL TIBBİ MÜDAHALELERİN HUKUKA UYGUNLUK KOŞULLARI.....	547
B. ACİL SERVİSLERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER VE ACİL HÂLLERDE HASTA NAKLİ	552
V. ESTETİK MÜDAHALELER	564
A. ESTETİK AMAÇLI TIBBİ MÜDAHALELER.....	564
B. LAZER EPİLASYON UYGULAMALARINA İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER	567
VI. GEBELİĞE SON VERİLMESİ (KÜRTAJ).....	582
VII. KISIRLAŞTIRMA (STERİLİZASYON)	590
VIII. KASTASYON (HADİM)	593
IX. CİNSİYETİN DEĞİŞTİRİLMESİ	596
X. YAPAY DÖLLEME VE EMBRİYO NAKLİ.....	600
XI. GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP UYGULAMA YÖNTEMLERİ.....	605
XII. DIŞ HEKİMLERİ TARAFINDAN İCRA EDİLEN TIBBİ MÜDAHALELER ve GENEL OLARAK SORUMLULUK HÜKÜMLERİ.....	610
A. DIŞ HEKİMLERİNİN İŞ VE GÖREV TANIMLARI KAPSAMINDA İCRAYA YETKİLİ OLDUKLARI TIBBİ MÜDAHALELER.....	610
B. DIŞ HEKİMLERİNİN TIBBİ MÜDAHALEDEN DOĞAN SORUMLULUKLARI	613

SEKİZİNCİ BÖLÜM

HEKİM İLE HASTA ARASINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİNİN TANIMLANMASI VE HEKİMİN HUKUKİ SORUMLULUĞU

A. HEKİM İLE HASTA ARASINDAKİ İLİŞKİNİN HUKUKİ NİTELİĞİ, KAPSAMI, TANIMLANMASI VE HUKUKİ SORUMLULUK.....	621
1. GENEL OLARAK HEKİM İLE HASTA ARASINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİNİN BAŞLAMASI VE SONLANDIRILMASI	621
2. BAĞIMSIZ ÇALIŞAN HEKİM İLE HASTA ARASINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİNİN NİTELİĞİ, TANIMLANMASI VE HUKUKİ SORUMLULUK	622
a. Vekâlet (Tedavi) Sözleşmesinden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk	622
aa. Tedavi Sözleşmesinin Kurulması, Unsurları ve Sona Erdirilmesi	622
bb. Vekâlet Sözleşmesinin Hizmet Sözleşmesinden Farkı	627
cc. Vekâlet Sözleşmesinin Eser Sözleşmesinden Farkı	627
dd. Vekâlet Sözleşmesinde Hekimin Yardımcı Kişilerin Davranışlarından Kaynaklanan Sorumluluğu	628
ee. Vekâlet Sözleşmesinde Hekimin Alt Vekâletten, İkame Vekâletten, Başkasını Vekil Tayin Etmekten Kaynaklanan Sorumluluğu	630
b. Eser Sözleşmesinden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk.....	632
c. Vekâletsiz İş Görmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk.....	640
d. Haksız Fiilden Kaynaklanan Hukuki Sorumluluk	642
e. Aile Hekimi ile Hasta Arasındaki Hukuki İlişkinin Tanımlanması.....	645
f. Sorumsuzluk Anlaşması.....	646
3. ÖZEL HASTANE İLE HASTA ARASINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİNİN NİTELİĞİ, TANIMLANMASI VE HUKUKİ SORUMLULUK.....	647
4. KAMU HASTANESİ İLE HASTA ARASINDAKİ HUKUKİ İLİŞKİNİN NİTELİĞİ VE TANIMLANMASI	657
5. TAZMİNAT SORUMLULUĞUNDA GÖREVLİ YARGI YERİ VE MAHKEMELER.....	661
a. Kamu Görevlisi Olan Hekimler Açısından	661
aa. Görevli Yargı Yeri	661
bb. Görevli Mahkemeler	666
cc. Kamu Görevlisi Hekimler Yönünden Davanın Sigortaya Karşı Açılması Durumunda Görev Konusu	667
b. Bağımsız ya da Özel Hastanede Çalışan Hekimler ile Özel Hastaneler Açısından	668
aa. Görevli Yargı Yeri	668
bb. 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Hükümleri Kapsamında Görevli Mahkemeler	670
cc. Özel Hastaneler Açısından Görevli Mahkemeler	675

B. ÖZEL HUKUK AÇISINDAN HEKİMİN VE HASTANENİN TAZMİNAT SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI VE TAZMİNAT TÜRLERİ	676
1. HEKİMİN VE HASTANENİN TAZMİNAT SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI.....	677
a. Hukuka Aykırılık	677
b. Kusur.....	678
aa. Genel Olarak Kusurun Tanımlanması	678
bb. Kusurun Türleri ve Derecesi	679
c. Zarar.....	683
aa. Maddi Zarar.....	684
bb. Manevi Zarar	685
d. Nedensellik (İllyet) Bağı	685
2. TAZMİNAT TÜRLERİ.....	690
a. Maddi Tazminat	691
b. Manevi Tazminat.....	695
3. TIBBİ MÜDAHALEDEN KAYNAKLANAN HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARDA İSPAT YÜKÜ.....	698
a. Sözleşmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukta İspat Yükü	699
b. Haksız Fiil Sorumluluğunda İspat Yükü	701
c. Hekimin Kusursuz Olduğunu İspat Etme Yükümlülüğü	701
d. Tıbbi Müdahaleden Kaynaklanan Hukuki Uyuşmazlıklarda İspat Açısından Özellik Arz Eden Durumlar.....	703
4. TIBBİ MÜDAHALEDEN KAYNAKLANAN HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARDA ZAMANAŞIMI.....	705
a. Vekâlet Sözleşmesinden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukta Zamanaşımı.....	706
b. Eser Sözleşmesinden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukta Zamanaşımı.....	709
c. Haksız Fiilden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukta Zamanaşımı	709
d. Vekâletsiz İş Görmeden Kaynaklanan Hukuki Sorumlulukta Zamanaşımı.....	711
e. Rücu İsteminde Zamanaşımı.....	711
f. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Gereğince Zamanaşımı.....	712
5. HUKUK YARGILAMASININ CEZA HUKUKU İLE İLİŞKİSİ.....	713
ÖZEL HUKUK AÇISINDAN HEKİMİN VE HASTANENİN TAZMİNAT SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI.....	718
KONUVA İLİŞKİN YARGITAY HUKUK GENEL KURULU KARARLARI	869
C. DEVLETİN SAĞLIK HİZMETLERİNDEN KAYNAKLANAN TAZMİNAT SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI	894
1. GENEL OLARAK DEVLETİN SAĞLIK HİZMETLERİ NEDENİYLE SORUMLULUĞU	894

2. DEVLETİN SAĞLIK HİZMETLERİNDEN KAYNAKLANAN TAZMİNAT SORUMLULUĞUNUN KOŞULLARI	898
a. Hukuka Aykırılık	899
b. Hizmet Kusuru	899
aa. Genel Olarak Hizmet Kusuru Kavramı	899
bb. Sağlık Hizmetleri Açısından Hizmet Kusuru Kavramı ve Kusursuz Sorumluluk	901
c. Zarar	910
aa. Maddi Zarar	911
bb. Manevi Zarar	916
cc. Dava Dilekçesinde Belirtilen Zarar Miktarının Arttırılabilmesi	919
d. Nedensellik (İllyet) Bağı	923
e. İspat Yüğü	927
3. İDAREYE YÖNELİK AÇILAN TAZMİNAT DAVASININ KOŞULLARI	928
4. İDARİ YARGIDAKİ TAZMİNAT DAVASININ CEZA YARGILAMASI İLE İLİŞKİSİ	937
5. RÜCU DAVALARI	940
6. RÜCU DAVALARI BAKIMINDAN 7406 SAYILI KANUN İLE GETİRİLEN DEĞİŞİKLİKLER	948

DEVLETİN SAĞLIK HİZMETLERİNDEN KAYNAKLANAN TAZMİNAT SORUMLULUĞUNA İLİŞKİN DANIŞTAY KARARLARI	952
RÜCU DAVALARINA İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI	1076

DOKUZUNCU BÖLÜM

HEKİMİN CEZAİ SORUMLULUĞU VE KONUYA İLİŞKİN BAZI SUÇ TİPLERİNİN İNCELENMESİ

A. CEZA HUKUKU AÇISINDAN TIBBİ MÜDAHALENİN HUKUKİ NİTELİĞİ	1101
B. KAMU GÖREVLİSİ OLAN HEKİMLER VE DİĞER SAĞLIK MESLEK MENSUPLARI AÇISINDAN SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA İZNİ YÖNTEMİ	1104
1. 5237 SAYILI TCK KAPSAMINDA KAMU GÖREVLİSİ KAVRAMI	1104
2. 4483 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ	1107
3. 2547 SAYILI KANUN KAPSAMINDA SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ	1115
4. 7406 SAYILI KANUN İLE SORUŞTURMA İZNİ KONUSUNDA GETİRİLEN DÜZENLEMELER	1119
C. TIBBİ MÜDAHALENİN İCRASINDAN KAYNAKLANAN BAZI SUÇ TİPLERİNİN İNCELENMESİ	1128
1. KASTEN ÖLDÜRME VE KASTEN YARALAMA SUÇLARI	1129
a. Kast, Kast ve Taksir İlişkisi ile Kastın Türleri	1130
b. Tıbbi Müdahalenin İcrasından Kaynaklanan Kasten Öldürme ve Kasten Yaralama Suçları	1133

2. KASTEN ÖLDÜRMEİNİN ve KASTEN YARALAMANIN İHMALİ DAVRANIŞLA İŞLENMESİ SUÇLARI	1138
a. Kasten Öldürmenin İhmali Davranışla İşlenmesi Suçunun Unsurları	1138
b. Tıbbi Müdahalenin İcrasından Kaynaklanan Kasten Öldürmenin İhmali Davranışla İşlenmesi Suçu	1144
c. Kasten Yaralamanın İhmali Davranışla İşlenmesi Suçu	1152
3. TAKSİRLE ÖLDÜRME VE TAKSİRLE YARALAMA SUÇLARI	1153
a. Taksirin Tanımı ve Unsurları	1153
aa. Taksirin Tanımı	1153
bb. Taksirin Unsurları	1155
aaa. Fiilin Taksirli Hâlinin Kanunda Suç Olarak Tanımlanmış Olması	1155
bbb. Failin İradi Hareketi ile Ortaya Çıkan Neticenin Fail Tarafından İstenmemiş Olması	1155
ccc. Fiilin Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırı Şekilde Gerçekleştirilmesi	1156
ddd. Dikkat ve Özen Yükümlülüğüne Aykırılık Dolayısıyla Bir Neticeye Sebebiyet Verilmesi	1162
eee. Neticenin Öngörülebilir Olması	1162
fff. Taksirli Eylem ile Netice Arasında İliyet (Nedensellik) Bağının Bulunması	1166
b. Taksirli Suçlarda Kusurun Belirlenmesi	1175
c. Taksirin Türleri	1178
aa. Basit Taksir ile Bilinçli Taksir Ayrımı	1178
bb. Bilinçli Taksir ile Olası Kast Ayrımı	1180
cc. Tıbbi Müdahaleler Bakımından Basit Taksir ve Bilinçli Taksir	1181
d. Taksirli Suçlarda Şahsi Cezasızlık Sebebi	1187
e. Taksirle Öldürme Suçu	1189
aa. Suçun Unsurları	1190
bb. Taksirle Öldürme Suçunda Temel Cezanın Belirlenmesi, Suçun Nitelikli Hâlleri ve Bilinçli Taksirle İşlenmesi	1192
cc. Taksirle Öldürme Suçunda Şikâyet ve Kamu Davasına Katılma	1195
dd. Taksirle Öldürme Suçunda Paraya Çevirme Hükümlerinin Uygulanabilirliği	1196
e. Taksirle Yaralama Suçu	1198
aa. Suçun Unsurları	1199
bb. Suçun Temel Hâli ile Nitelikli Hâlleri	1201
cc. Taksirle Yaralama Suçunda Şikâyet, Katılma ve Uzlaştırma	1210
f. Taksirle Öldürme ve Taksirle Yaralama Suçu Bakımından TCK'nın 53. Maddesinin 6. Fıkrasındaki Güvenlik Tedbirleri	1211

g.	Taksirle Öldürme ve Taksirle Yaralama Suçunun Mağdurları Bakımından Özellik Arz Eden Durumlar.....	1213
4.	GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA SUÇU	1220
a.	Suçun Faili	1222
b.	Suçun Mağduru	1224
c.	Suçun Manevi Unsuru	1224
d.	Maddenin Birinci Fıkrası Kapsamında İcrai Davranışla İşlenen Görevi Kötüye Kullanma Suçu.....	1225
e.	Maddenin İkinci Fıkrası Kapsamında İhmali Davranışla İşlenen Görevi Kötüye Kullanma Suçu.....	1226
f.	Kişilerin Mağduriyetine, Kamunun Zararına ya da Kişilere Haksız Bir Menfaat Sağlanmasına Sebebiyet Verilmesi	1228
g.	Hekimler ve Diğer Sağlık Meslek Mensupları Bakımından Görevi Kötüye Kullanma Suçu ve Bu Suçun Taksirle Öldürme ve Yaralama Suçları ile İltima İlişkisi.....	1231
5.	ORGAN VEYA DOKU TİCARETİ SUÇU	1248
a.	Yaşayan Kişilerden Rızaya Dayalı Olmaksızın Organ Alınması.....	1254
b.	Ölüden Organ ve Doku Alınması.....	1257
c.	TCK'nın 91. Maddesinin 3. Fıkrası Kapsamında Organ ve Doku Ticareti Suçu.....	1258
d.	Suçun Bir Örgütün Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmesi.....	1260
e.	Hukuka Aykırı Yollarla Elde Edilmiş Olan Organ veya Dokunun Saklanması, Nakledilmesi veya Aşılması.....	1262
f.	Çıkar Karşılığında Organ veya Doku Teminine Yönelik İlan veya Reklam Verilmesi veya Yayınlanması	1263
g.	TCK'nın 91. Maddesindeki Suçların Bir Tüzel Kişinin Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmesi	1264
h.	TCK'nın 91. Maddesinin 1. Fıkrasındaki Suçun İşlenmesi Sonucunda Mağdurun Ölmesi.....	1264
ı.	Zorunluluk Hâli	1265
i.	Etkin Pişmanlık	1271
6.	İNSAN ÜZERİNDE DENEY SUÇU	1273
a.	İnsan Üzerinde Deney Suçu.....	1279
b.	İnsan Üzerinde Deneme Suçu	1283
7.	ÇOCUK DÜŞÜRTME SUÇU	1288
a.	Maddenin Birinci Fıkrasında Düzenlenen Rıza Olmaksızın Çocuk Düşürtme Suçu ve Suçun Nitelikli Hâlleri	1295
b.	Maddenin İkinci Fıkrası Kapsamında Çocuk Düşürtme Suçu ve Suçun Nitelikli Hâlleri.....	1299

c. Maddenin 5. Fıkrası Kapsamında Yetkisiz Kişinin Çocuk Düşürtmesi	1302
d. Maddenin 6. Fıkrası Kapsamında Zorunluluk Hâli	1304
8. KISIRLAŞTIRMA	1310
8. HEKİM OLMAYAN KİŞİNİN HASTA TEDAVİ ETMESİ VE HEKİM ÜNVANINI TAKINMASI SUÇU	1315
9. DİPLOMASIZ DIŞ HEKİMLİĞİ YAPILMASI SUÇU	1324
<i>YARGITAY 12. CEZA DAİRESİNİN KONUYA İLİŞKİN KARARLARI</i>	<i>1338</i>
<i>YARGITAY CEZA GENEL KURULU'NUN KONUYA İLİŞKİN KARARLARI</i>	<i>1531</i>
<i>ANAYASA MAHKEMESİNİN KONUYA İLİŞKİN KARARLARI</i>	<i>1549</i>
<i>AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN KONUYA İLİŞKİN KARARLARI</i>	<i>1702</i>
▫ OYAL - TÜRKİYE KARARI	1702
▫ MEHMET ŞENTÜRK VE BEKİR ŞENTÜRK – TÜRKİYE DAVASI	1706
▫ SÜLEYMAN EGE V.– TÜRKİYE KARARI	1707
▫ ASİYE GENÇ – TÜRKİYE KARARI	1710
▫ ALTUĞ VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE KARARI	1715
▫ ZAFER ÖZTÜRK – TÜRKİYE KARARI	1719
▫ AKKOYUNLU – TÜRKİYE KARARI	1725
▫ AYDOĞDU – TÜRKİYE KARARI	1730
▫ SAYAN – TÜRKİYE KARARI	1745
▫ ERDİNÇ KURT VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE KARARI	1754
▫ ERYİĞİT – TÜRKİYE KARARI	1759
▫ YİRDEM VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE KARARI	1764
▫ İBRAHİM KESKİN – TÜRKİYE KARARI	1769
▫ ELVAN ALKAN VE DİĞERLERİ – TÜRKİYE KARARI	1773
▫ BİLİNİMİŞ – TÜRKİYE KARARI	1777
▫ TULAY YILDIZ – TÜRKİYE KARARI	1781
▫ ERKAN BİROL KAYA – TÜRKİYE KARARI	1785
▫ KANAL – TÜRKİYE KARARI	1790
▫ ÖNEY – TÜRKİYE KARARI	1793
▫ NİHAT SOYLU – TÜRKİYE KARARI	1798
KAYNAKÇA	1803